

HAJA-ASUTUSALUEEN TALOUSJÄTEVESIEN KÄSITTELYLAITTEIDEN TOIMENPIDELUPA

Tämä ohje koskee olemassa olevan kiinteistön talousjätevesien käsittelyä ja johtamista viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla.

Viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (haja-asutusalue) on aikaisemmin voinut johtaa jätevesiä suhteellisen vapaasti ja suunnittelemattomasti esimerkiksi saostuskaivojen kautta maastoon. Talousjätevesiasetus (542/2003) edellyttää, että vuoden 2013 loppuun mennessä on niiden kiinteistöjen tehostettava jäteveden käsittelyään, joiden viemärintijärjestelmä ei täytä asetuksen vaatimusta.

Vähäiset asuinkiinteistön talousjätevedet voidaan johtaa jatkossakin puhdistamatta maahan, jos ne eivät sisällä vesikäymälän jätevesiä ja jos jäteveden määrä on vähäinen eikä siitä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa. Jätevesimäärää arvioidaan vuotuisen käytön perusteella (asukasvuorokausi). Sitä voidaan pitää vähäisenä esimerkiksi, jos talousvesi kannetaan tai johdetaan tilapäisellä vesijohdolla tai jos kiinteistö on vedenkäytön ja vedenkäyttöön liittyvien varusteiden kannalta vaatimaton.

Uuden kiinteistökohtaisen jätevesijärjestelmän rakentaminen tai olemassa olevan järjestelmän muuttaminen edellyttää rakennusvalvonnan toimenpidelupaa. Tässä ohjeessa on tarkemmin kerrottu toimenpideluvan hakemisesta. Toimenpidelupahakemukseen tarvittavan jätevesijärjestelmän suunnitelman käsittelee Helsingin ympäristöpalvelut, kuten jäljempänä kerrotaan.

Jätevesijärjestelmän parantamiselle on mahdollista saada erityisestä syystä jatkoaikaa. Parantamistoimenpiteiden myöhentämisestä tehdään ilmoitus Helsingin ympäristöpalveluille.

TOIMENPIDELUVAN HAKEMINEN

Jätevesien käsittelyjärjestelmän toimenpidelupa haetaan sähköisesti Lupapiste-palvelussa. Hakemusta täydentävät liitteet laaditaan tämän ohjeen mukaisesti. Jotta käsittelyä hidastavilta täydennyspyynnöiltä välttäisiin, on hakemus syytä täyttää huolellisesti ja huolehtia tarvittavien liiteasiakirjojen hankkimisesta etukäteen. Erityisen tärkeätä on kytkeä

SISÄLLYS

TOIMENPIDELUVAN HAKEMINEN	1
Hakemuksen liitteet	2
LUPAPÄÄTÖS	3
VASTAAVA TYÖNJOHTAJA	3
RAKENNUSTYÖN TARKASTUSASIAKIRJA	4

hankkeeseen riittävän ajoissa pätevä asiantuntija, jolla on riittävät edellytykset ja tarvittava asiantuntemus suunnitteluasiakirjojen laatimiseksi.

Hakemuksen liitteet

Valtakirja

Tarvitaan ainoastaan, mikäli hakemuksen tekijä ei ole rakennuspaikan haltija tai omistaja eikä Lupapisteessä ole tehty valtuutusta. Käyttökelpoisin on avoin asianajovaltakirja. Jos rakennuspaikalla on useita haltijoita, tulee heidän kaikkien allekirjoittaa valtakirja.

Rakennuspiirustukset

Yleensä ainoa lupaan liittyvä rakennuspiirustus (pääpiirustus) on hanketta koskeva asemapiirros. Siinä esitetään kohteen tontti ja naapuritontit riittävän laajasti, rakennukset, talousvesikaivot, kulkualueet, maan pinnanmuodot ja kasvillisuus; edelleen esitetään jäteveden purkupaikka, purkuojan kulku ja etäisyys rakennuksiin, vesistöön ja naapurin rajaan. Viemärijärjestelmässä esitetään jäteveden käsittelypaikat (saostuskaivot, suodatus- ja imeytyskentät, umpisäiliöt), viemäriputket, niiden liittyminen kiinteistön muuhun viemärijärjestelmään sekä tarkastuskaivot.

Rakennuspiirustuksen, tulee täyttää arkistoitavien piirustusten laatuvaatimukset ja sen tulee allekirjoituksineen täyttää Suomen rakentamismääräyskokoelman osan A2 vaatimukset.

Eriyissuunnitelmat

Hakemukseen liitetään yleensä ainakin seuraavat kvv-suunnitelmat: Tarkennettu asemapiirros, jossa on em. kohdassa mainittujen seikkojen lisäksi esitetty:

- viemäriputkien mitoitus, materiaalit, kaltevuudet ja korkomerkinnot,
- kaivojen mitoitus,
- saostuskaivot ja niiden mitoitus,
- imeytyskenttien putkitukset ja laitteet,
- suodatuskenttien putkitukset ja laitteet,
- purkupaikat ja purkuveden poisjohtamisen ratkaisut,
- umpisäiliöiden mitoitus, tarkastuskannet, tyhjennyksen periaate ja loka-auton ajotie,
- purkuveden näytteenottoaivo tai muu näytteen ottamisen periaate.

Tarkennettua asemapiirrosta voidaan haluttaessa käyttää myös hakemuksen pääpiirustuksena, jolloin sitä ei tarvitse erikseen liittää kvv-suunnitelmiin.

Muita kvv-piirustuksia ovat tarvittavat detaljipiirustukset, kuten:

- säiliöpiirustukset
- saostuskaivopiirustukset
- kaivopiirustukset
- imeytyskentän leikkauspiirustukset
- suodatuskentän leikkauspiirustukset.

MÄÄRITELMIÄ

- **Talousjätevesi:** Asuntojen, toimistojen, liikerakennusten ja laitosten vesikäymälöistä, keittiöistä, pesutiloista ja niitä vastaavista tiloista ja laitteista sekä ominaisuuksiltaan ja koostumukseltaan vastaavaa, karjatilojen maitohuoneista tai muusta elinkeinotoiminnasta peräisin olevaa jätevettä.
- **Jätevesien käsittelyjärjestelmä:** Talousvesien puhdistusta tai muuta käsittelyä varten tarvittavien, em. asetuksen liitteen 1 kohdassa 1 tarkoitettujen laitteiden ja rakenteiden muodostama kokonaisuus.
- **Jätevesijärjestelmä:** Rakennuksissa ja rakennusten ulkopuolella olevien talousjätevesiviemäreiden sekä jätevesien käsittelyjärjestelmien muodostama kokonaisuus, joka on tarpeen kiinteistön jätevesien johtamiseksi ja käsittelemiseksi.
- **Viemäriverkoston ulkopuolinen alue:** HSY vesihuollon määrittelymääräysalueen ns. toiminta-alueen ulkopuolinen alue. Tämä alue määritellään yleensä tontin rajan ja yleisen jätevesiviemäriin välisen etäisyyden perusteella.

Pohjatutkijan lausunto

Hakemukseen liitetään pohjatutkijan lausunto siinä tapauksessa, että puhdistettua jätevettä imeytetään maaperään. Asiantuntijan antamassa lausunnossa todetaan maaperän soveltuvuus imeyttämiseen tontilla. Siinä arvioidaan ainakin imeytettävä vesimäärä, maaperän rakenne (rakeisuusanalyysi) ja esitetään tieto pohjaveden korkeudesta.

Jätevesijärjestelmän suunnitelma

Toimenpidelupahakemuksen keskeinen liite on jätevesijärjestelmän suunnitelma. Se laaditaan käyttäen lomaketta, jonka saa rakennusvalvonnan verkkosivuilta. Tämän suunnitelman käsittelee Helsingin ympäristöpalvelut, jotka antavat siitä lausunnon, jossa on esitetty myös mahdolliset järjestelmän rakentamista koskevat ehdot.

Suunnitelmaan liitetään lupahakemusasiakirjojen lisäksi:

- selvitys toimintaperiaatteesta, arvio saavutettavasta käsittelytuloksesta ja jätevesien aiheuttamasta ympäristökuormituksesta
- järjestelmän käyttö- ja huolto-ohjeet laadittuna asetuksen 542/2003 liitteen 2 mukaisesti
- selvitys lietteen käsittelystä ja sijoituksesta.

Jätevesijärjestelmän suunnitelma liitetään toimenpidelupahakemukseen, jonka rakennusvalvonta lähettää viran puolesta lausuntoa varten ympäristöpalveluihin. Hakija voi pyytää ympäristöpalveluiden lausuntoa erikseenkin lupapäätöksen jouduttamiseksi.

LUPAPÄÄTÖS

Hakemuksesta tehdään päätös, johon lupamääräyksenä sisältyy aloitusilmoituksen tekemisen sekä vastaavan työnjohtajan asettamisen ehto. Työnjohtajan tehtyä rakennusvalvontaan aloitusilmoituksen voidaan jätevesijärjestelmän rakentaminen aloittaa. Päätökseen asetetaan em. lisäksi ainakin seuraavat lupamääräykset:

- Työssä on pidettävä työmaan tarkastusasiakirjaa, johon liitetään eri työvaiheista otetut valokuvat.
- Töiden valmistuttua on tarkastusasiakirjan yhteenveto valokuvineen toimitettava rakennusvalvontaan.

VASTAAVA TYÖNJOHTAJA

Viemärlaitteistotyötä johtamaan on asetettava maankäyttö- ja rakennuslain 122 §:n tarkoittama vastaava työnjohtaja. Vastaava työnjohtaja vastaa työn suorituksesta ja sen laadusta ja johtaa rakennustyötä sekä huolehtii rakentamista koskevien säännösten ja määräysten sekä myöntelyn luvan ja hyvän rakennustavan mukaisesta työn suorittamisesta. Hänen vastuullaan on myös tarkastusasiakirjan laatiminen ja ylläpito, joka on laadunvarmistamisen keskeinen asiakirja.

Työnjohtajan tehtävästä on tarkemmin määrätty RakMk:n osassa A1, Rakentamisen valvonta ja tekninen tarkastus, määräykset ja ohjeet 2006.

RAKENNUSTYÖN TARKASTUSASIAKIRJA

Tässä tarkoitettua viemärlaitteistotyötä varten on laadittava maankäyttö- ja rakennuslain 150 §:n mukainen tarkastusasiakirja. Sen avulla varmistetaan rakentamisen asianmukainen toteuttaminen ja todenneetaan työvaiheiden asianmukainen tarkastaminen. Tarkastukset tekee yleensä vastaava työnjohtaja. Siihen liitetään myös käytettyjen laitteiden ja tarvikkeiden kelpoisuusselvitykset. Tarkastusasiakirja täydennetään eri työvaiheista otetuilla valokuvilla, jotka varustetaan kohdekohtaisilla tunnistetiedoilla.

Tarkastusasiakirjan yhteenveto voidaan laatia rakennusvalvonnan laatimaa malliasiakirjaa käyttäen.

Helsingin rakennusvalvonnan ohje toukokuu 2009.

Ohje on päivitetty luvan hakutavan osalta maaliskuussa 2017.
(VHI)